

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton, félvén.
Előfizetési ár: egész évre 80 kor., félévre 40 kor.
Egyes szám ára két korona.

↔ Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium. ↔
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Presbiterek avatása.

Dr. Baltazár Dezső püspök beszéde az új debreczeni presbiterekhez.

A kívül valók jó bizonyosságával állanak önök itt a debreczeni presbiterium színe előtt, mint annak részint újból, részint újonnan választott tagjai. „Kívánatosabb a jó hírnév nagy gazdagságnál” mondja a példabeszédek könyve. Jó hírnevüket érdemük szerezte, amit a világ kígyómérges nyelve sem tudott önöktől elvitatni. „Ne figyelmezz minden beszédre”: mondja az ó-szövetség bölcs prédikátora. E tanácson okult a megjött látású debreczeni református gyülekezet: mert mikor választani kellett, egyedül arra a beszédre hallgatott, amit az Isten ír az értelmes szívbe cselekedeteket mérő bölcseséggel és igazsággal.

Amikor most tisztességük koronájának gyöngyeibe elgyönyörködnek és az anyaszentegyház választott tanácsában nyert jogosítványuk méltóságát mérlegelik: el ne felejtkezzenek a kötelességről, amelyet Isten a sok hivatalosoknak épen úgy eléje diktál, mint a kevés választottaknak. „Szentek legyetek, mert én az Úr, a ti Istenetek szent vagyok” így szól az ó-szövetségi szentírásban a Lélek már a megváltás előtti embereknek is. „Legyetek tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes”: mondja Jézus a hegyi predikációt hallgató sokaságnak s azon keresztül az egész megváltott világnak örökké.

„Választott nemzettség, királyi papság, szent nemzet új-szövetségi népe vagyunk és egyetemes papság”, ahogy bennünket a kálvinista hittudomány nevez. A hívő, tiszta élet kötelessége ott van tehát homlokán, kezén emlékeztető jel gyanánt minden keresztyénnek. A hívő, tiszta élet nem ismer alkuvást az Isten igazságaiban. A próféta azt mondja: „Ha Bálák az ő házat arannyal és ezüsttel tele adná is nékem, nem hághatom át az én Istenem szavát, hogy valamit miveljek, kicsinyt vagy nagyot”. Ezzel a határozottsággal kell szembe szegülni önöknek is minden ellen, ami szabaddá, igazzá és világossá tett istenfiúságukat a világ csalárdsága, sötétsége vagy erőszakoskodása oldaláról próbálná kísérteni.

„Idegen tüzet” soha ne vigyenek tehát az Úr oltárára, mert különben elégnek a hűtlenség szegyenében, mint Nábád és Abihu. „A teljesen Istennek szentelt dolgokból el ne vegyenek”, a hit igazságait meg ne károsítsák, ne gyengítsék, ne homályosítsák; az eszményeket ne kicsinyeljék, el ne hagyják, fel ne cseréljék; jogainkat, szabadságainkat el ne alkudják, tiszta kálvinista jellemünk fehér ruházatát idegen színekkel ne cifrázzák, mert különben az Akor völgyének szegyenkövei borítják el önöket s a táboron kívül temettetnek el, mint Ákán a Kármfi fia s az ő háza népe.

Ha mint megvilágosított embereket általában véve is tökeletességben határozódó kötelességek kötik önöket, mennyivel inkább mint keresztyéneket, mennyivel inkább, mint református keresztyéneket, mint magyar kálvinista egyház tagjait, legfelül mint ennek a vezéregyháznak presbitereit. A szegyeletkő, amelyen tisztük teljesítése közben állaniok kell, mindenképp felett a szentírás legyen, amelyben örök életük vagyson. Részletezett kötelességük tartamát azonban az atyáktól is vegyék, akik reánk szentelt hagyományokat hagytak: egyházunk és nemzetünk küzdő, szenvedő és diadalmaskodó történetének kincseit. Kálvin így szólt a laussannei hitvitán: „akik a reformációt sürgetik, egyedül a szentírásban találnak megnyugvást, arra függesztik elméjüket, szemüket. De nem lennének eléggé gáncsolhatók, ha az atyákat, Istennek ama kiváló szolgálóit félvállról vennék.” Maga Jézus is tisztességet ad a törvény és prófétálás atyáinak.

Ilyen atya minékünk Kálvin János. Nem hogy félvállról vehetnők tehát, hanem nevét zószólóként kell dicsekedve magasra emelnünk. Az Ő irányozó lelkének lámpása világol messze a debreczeni kálvinista egyház Sionja ormáról. Nyugodtan lehetünk, hogy mélyen látó, mélyen járó tudományával, magasra vívódó hitével az Isten ígéje örökké való igazságait világolja. Katechizmusa előszavában így szól hozzánk: „Legyen távol tőlünk minden rossz akarat, mert az Úr tőlünk nagy és égő felebaráti szeretetet kíván. Jézus mondja: az én szolgálaim nem kaphatnak sebet a nélkül, hogy én ne érezném. Ha ez a gondolat élne bennünk, hány-szor fojtaná el a visszavonás csiráit és állná útját

a keletkező haragnak. Mindnyájunknak tudni kell szükség esetén áldozatot hozni, óvakodni, hogy a küzdelemben az Isten ajándékai meg ne sérüljenek.

Isten ajándékainak sértetlenségében: vagyis a tiszta hit állhatatosságában s ennek bizonyágai-ban: felebaráti szeretetben és áldozat hozásban határozódik tisztüknek igazsága. Ettől az igazságtól nagy elhajolások és félretérések történtek az újabb időben a gyülekezetben. A genfi predikátorokkal e gyülekezetre is reá lehetne üzeni: „szólítsák fel a város lakosait, adjanak számot hitükről, hogy megtudjuk, kik a hívei az evangéliumnak? Sokan találatnának könnyűeknek e megmérgetésben.

Önök töltsék be a mértéket. Erre esküdtek. Megtartás. Istennek esküdtek, aki meg nem csalattatik.

Péter apostol szavaival szólok még: „A köztetek levő presbitereket kérem én, a presbiter társ, a Krisztus szenvedésének és megjelenendő dicsőségének részese. Legeltessétek az Istennek köztetek levő nyáját, gondot viselvén arra nem kényszerítésből, hanem örömezt: sem nem rút nyereszkeskedésből, hanem jóindulattal. Sem nem úgy, hogy uralkodjatok a gyülekezetben, hanem mint példányképei a nyájnak.”

Én hadd végezzem e háborgós, táborjárásos időkben Grinaeus szavaival beszédemet: „Csak egyben találhattok őrzést, orvosságot bármennyire háborog is egészen fenéig a tenger. Üljetek az Isten ígéjének kormányja mellett erős, bátor lélekkel. Onnan eltávoznok nem szabad. Járjatok predikációkra és kétség nélkül való hittel, szeretettel hívjatok oda mindenkit. Ez a mi köteleességünk. A többit majd alkalmasan elrendezi az Úr” Amen.

Dr. Dóczi Imre válasza az új presbiterek nevében.

Főtiszteletű és Méltóságos Elnökség!
Mélyen tisztelt Presbiterium!

Méltóztassék megengedni, hogy annak a megragadó és fennkölt beszédnek, melyet Főtiszteletű Püspök úr hozzánk intézett, lelkünkre tett hatásáról nyilatkozva, elfogódott érzelmeinknek egy pár töredékes szóval kifejezést adjak s úgy magam, mint velem együtt fölesküdt presbitertársaim nevében is hálás köszönetünket nyilvánítsam egyházközségünk megtisztelő bizalmáért, mellyel bennünket e nagy és fényes múltú egyház presbiteriumának tagjaiul választott.

Tudjuk, hogy e szép és nemes tiszt, mely hazai református egyházunk egyik legfényesebb gyülekezetének vezető és kormányzó testületébe hívott el bennünket, egyházi törvényeink szerint is rendületlen hithűséget, egyházunkhoz és intézményeihez való törhetlen ragaszkodást s mások előtt is példaként világoló életet követel. És ha eddigi életvezetésünkkel s egyházunknak tett szolgálatainkkal erre némi biztosítékot nyújtottunk, szívünk szerinti köteleességünknek ismerjük pres-

biteri tisztünkben ezt fokozott mértékben megbizonyítani.

Nemzeti közéletünk az átélt nagy katasztrófák után súlyosan beteg s benne új életet költeni, a vérző sebeket a hit balzsamával, az Istenbe vetett bizodalommal s a valláserkölesi világnézet szilárdításával gyógyítani elsőrenden az egyházi társadalom van hivatva. Nagy nemzeti összeroppánások közepette az emberiség mindig a hit világában, a bűnbánatban s az egyház-nyujtotta vigasztalásban keresett enyhületet. S annál a szoros kapcsolatnál fogva, melyben hazai református egyházunk nemzeti közéletünkkel eleitől fogva állott, amely kapcsolat egyházunk küzdelmeit nemzeti szenvedéseinkkel a legbensőbb egységbe forrasztotta, éreznünk kell ma is egyházunk nemzeti hivatását s a halálos lethargiából nemzeti életünk föltámasztására isteni küldetését.

Jóleső örömmel látjuk, hogy e hivatás tudatában egyházunk bölcs vezetőségének irányítása mellett városunkban a református öntudat megnyilatkozása mind erősebb hullámokat ver, a hitélet kezd föllendülni s egyháztársadalmunk munkás szervezkedése a közéletre is kezd életrekelő jótékony hatást gyakorolni. E munkára, e nemzetébresztő tevékenységre szívünk egész melegével, lelkünk teljes rokonszenvével ajánljuk fel Isten-adta tehetségünket és erőnket. Adja Isten, hogy ez egyház- és nemzetépítő munkásságból egyháztársadalmunkra és nemzeti életünkre áldás fakadjon s benne és általa egyházunk erősödjék, hazánk és nemzetünk új életre támadjon.

Kortünetek

Kálvinista főispán kell Debreczennek — kiáltja a napilapok egyrésze, és: kálvinista főispánt kap Debreczen — nyugtatja meg aztán a közönséget, mintha ezzel aztán minden rendben volna. Ne feledjük el, hogy nálunk Magyarországon nem csak azokat nevezik kálvinistáknak, akik Kálvin tanítása szerint élő keresztyének, hanem mindenkit, akit a születése, vagy esetleg valami érdeke a református egyházba juttatott. Láttam már olyan „kálvinista“ embert, aki semmit sem hisz, meg olyat is, aki térden állva könyörög szent Antalhoz. *Ilyen* kálvinista főispán is jó lesz Debreczennek? A napi sajtó vehetne magának annyi fáradságot, hogy utána nézzen annak: mi is az, ami fáj. Hát ne beszéljünk a jelenvalókról, hanem emlékezzünk régiokról. Deák Ferencet, Eötvös Józsefet, vagy Ghyczy Kálmánt, vagy Irányi Dánielt szívesen választotta vezéréül minden református magyar és egynek sem jutott eszébe, hogy ezek római katolikusok. Úgyszintén sohasem hallottam, hogy valaha református magyar a katolikus Justh, meg a Bartha Miklós függetlenségi pártja közül az utóbbit akarta volna választani azért, mert Bartha Miklós is református volt. Értse meg végre a tisztelt napi sajtó, hogy mi *nem a születési anyakönyvi kivonat* szerint és miatt dicsérünk, vagy hibáztatunk valakit.

A menekült egyetemek elhelyezésének kérdésében is szomorú egyoldalúságot látunk a napi sajtónál, még a közletről érdekelt debreczeninél is. A kolozsvári egyetem tanárai nem akarnak Debreczenbe jönni — írják; aztán: legközelebb dönt a tanári testület; aztán: befejezett az egyetemek Szegedre költözése. Valósággal pedig a kolozsvári egyetem menekült tanárai kétharmadrésze aláírta a Debreczenbe jövetel mellett szóló kérelmet, — a tanári testület mindegyik fokon lehetők és szerencsésnek mondta ki ezt a határozatot és mindezek folytán természetesen nem is történhetett döntés Szeged javára. Hogy a budapesti sajtót hogyan és kik informálják — kivált mióta megvan a „sajtó-alap” — azt mi nem tudhatjuk. De az már mégis szomorú, hogy a *debreczeni* helyi sajtó is ennyire informálatlan Debreczen egész életére beláthatatlan jelentőségű kulturális kérdés felől. Persze, ennek a sajtónak más a dolga: debreczeni emberek zsigerei közt kell vájkálnia.

Nyilván azért tiltakoznak a menekült egyetemek Debreczenbe helyezése ellen is, mert féltik a debreczeni levegőtől, amelyről most divat úgy beszélni, hogy ártalmas a keresztyén és nemzeti eszmékre. Semmi sem új a nap alatt, volt már Debreczen ilyen vád alatt. A nagy Kazinczy írja Csokonairól, hogy aki debreczeni levegőt szív, már impestálva vagyon. De lám, a méltán csodált és magasztalt Kazinczy szerint impestált Csokonai búbajos dalain ma is elandalódik minden olvasó és az „édeskés Földiekkel játszó”, melyet Kazinczy költői érték nélkül valónak mond, száz esztendő múltán is zengeni fog az ifjúság ajkán, amikor a Debreczenben nem mérgezett s Kazinczytól dícsért „költők” seregének nevét is csak tudományos kutatók fogják már ismerni. Hát ne fájjon Debreczennek és Debreczen fiainak, akárhogy is beszéljenek rólunk. Hiszen ezek a mostani urak nem is Kazinczyak.

Közélet

Allitsatok Templomegyesületeket!

A háború romboló, átkos keze az élet minden viszonylatában éreztette gonosz munkáját. Belenyúlt az egyházi életbe is. Az érzéseket, a gondolatokat megrázta, megtépázta, a serénységet megkötözte, a hűséget megingatta, a hitet megoltotta.

A templomok üresebbek lettek. Az ünnepek színe megfakult. A vallásos iratok olvasóközönsége lepadt. Az úrasztalának vendégsége megcsappant. Általában az egyháziasság, a buzgóság sülyedt.

Itt az ideje, hogy az egyházak vezetői levessék a megszokott kötelességteljesítés megszürkült megszokottságát s helyette több elevenséget, mélyebb látást, nagyobb akarást vigyenek munká-

jukba! Itt az ideje a valóságos belmisszió megkezdésének. Enélkül javulás semmiképen sem várható.

Jó példa az egyházi életben pezsdítendő eleven, építő munkára a debreczeni egyházban alakult Kálvinista Templomegyesület serénykedése. Nem kell az egyházak vezetőinek felette töprengeniök, hogy mit tegyenek az egyháziasság fellendítésére. Szegezék csak szorosán a debreczeni Templomegyesületre figyelmüket! Vegyék észre ennek a programját és működését, aztán igyekezzenek azt a saját egyházuk sajátos viszonyaiba beilleszteni.

A példát követni kell és a hatás nem fog elmaradni!

Már több egyházban kezdődik a mozgolódás a helyi Templomegyesület szervezésére. Milyen nagyszerű egyházi mozgalom nőhetne ki az egyházak ilyen belmissziói törekvéseiből. Az egyes egyházak egyesületei összekapcsolódnának magasabb szervezetté, hogy kitűzött céljaikat még több, hatalmasabb erővel szolgálhassák.

Gyönyörű eredmények csalogató képei rajzolódnak elébünk, ha elgondoljuk, mennyi színt, erőt, tisztaságot, buzgalmat, serénységet öntenének a templomegyesületi tevékenységek a meglomhult egyháziasságba. A hit lobogóbbá lenne. A templomok meglelnének. Úr vendégsége népesebbé válnék. Több kéz nyúlna a bibliák, a zsoltárok, imakönyvek s az egyházi iratok után. A fellendült életnek több áldása lenne a nyomor, a szenvedés enyhítésére is.

Egyházi előljárók, vezetők vegyen lelkesedést bennetek az építő belmisszió utáni vágy! Építsetek! Alkossatok! Példa van már előttetek.

Szabó Lajos,
vált szalacsi tanító.

Különfélék

Debreczeni egyházunk presbiteriuma az új választások óta első gyűlését január 12-én délután tartotta, Baltazar püspök és Márk Endre, majd Nagy József elnöklésével. Előbb a lelépő főgondnok bucsúzott el, kinek igazán nagy érdemeit meleg szavakkal köszönte meg a püspök; majd az utód mondott az eskütétel után rövid, de nagyon tartalmas és komoly református öntudatra valló székfoglalót. Azután az új presbiterek felesketése következett. A huszonöt megválasztottnak nagyobb fele most lett először a presbiterium tagjává. A most felesketett presbiterek sorában voltak dr. Dóczi Imre és dr. Magoss György egyh.-ker. tanácsbírák, dr. Sz. Kun Béla egyh.-ker. világi főjegyző, dr. Kesserü Lajos egyh.-m. tanácsbíró, Jóna István a Debreczeni Gazdasági Egyesület elnöke és több más ismert és érdemes alakja a debreczeni közéletnek. Az esküt tevőkhöz dr. Baltazar püspök a lapunk főhelyén közölt beszédet intézte, mely messze túlelmelkedett egy — bármilyen előkelő —

presbiterium korlátain s valóban országos érdeklődést érdemel. A hatalmas beszédre az új presbiteriek nevében dr. Dóczi Imre válaszolt, az ő páratlan ékesszólásával. Legközelebb választja meg a presbiterium a különböző bizottságokat. Erre a legközelebbi gyűlésre már behívják a meghalt presbiteriek helyére a soros póttagokat, — köztük Bodor Gyula min. tanácsost, dr. Vásáry István városi tanácsost, Varga Lajos ipartestületi elnököt.

A Kálvinisták Templomegyesülete, mint múlt számunkban jeleztük, gazdag programot állított össze, amellyel Debreczen református társadalmát tanítani, szórakoztatni és gyönyörködtetni kívánja. A részletes program ez: Jan. 16. d. e. 11 ó. *Kálvin kép leleplezés* az Egyesület titkári hivatalában; jan. 19., 26., febr. 9. d. u. 5—6 ó. *Történelmi délután* a kollégiumi díszteremben; jan. 20. és 27. d. u. 5—7 ó. *Víg délután* a Vígsházban; jan. 22. és márc. 12. d. u. 5—6 ó. *Egyházi zenedélután* a Kossuth-utcai templomban; febr. 5. és 12. d. u. 5—6 ó. *Vitadélután* a kollégiumi kistanácssteremben; febr. 16., 23. és márc. 2. d. u. 5—6 ó. *Előadások* a spiritizmusról a kollégiumi díszteremben; febr. 17. és 18. d. u. fél 3 ó. *Klasszikus délután* a Csokonai-színházban; márc. 9. és 16. d. u. 5 ó. a *Debreczeni Protestáns Irodalmi Kör estélyei* a kollégiumi díszteremben; márc. 21—26. d. u. 5—6 ó. *Nagyheti áhítat* a Nagytemplomban.

Kálvin arcképét folyó hó 16-án délelőtt 11 órakor leplezi le a Templomegyesület a hivatalos helyiségében. Ez alkalomból imádságot mond dr. Baltazár Dezső püspök; beszédet tart dr. Erdős Károly lelkészkepzőintézeti igazgató.

Szabolcska Mihály temesvári lelkipásztort a Petőfi Társaság az 5000 koronás nagy díjjal tüntette ki. A kiváló költő pap e legújabb elismertetéséhez őszinte szívből gratulálunk.

Adomány. Tasnádi Kardos László nagykereskedő a Debreczeni Kálvinisták Templomegyesülete által létesített „Dr. gróf Tisza István debreczeni segélyalapítványa” javára 1000 koronát adományozott. Ilyen áldozatokban gyönyörködik az Úr.

Az országos református tanáregyesület márc. 31-én Debreczenben gyűlést akar tartani, amelyen hangot kíván adni annak a fölfogásnak és szilárd akaratsnak, hogy az elszakított országrészek tanártestületeivel együtt akar működni tovább is. — A nagyszabású gyűlés előkészítést az egyesület központi igazgatósága végzi Dóczi Imre elnökiete alatt.

A felvidéki reformátusok, akik a tiszánineni és dunamelléki református egyházkerületnek cseh megszállás alá került részeiben laknak, a karácsonyi ünnepek alatt Kassán gyűlést tartottak, ahol is a megszállás alatt élő magyar reformátusok jogainak és szabadságának megvédése érdekében kimondták, hogy a felvidéki református egyházak ügyeinek vezetésével Pálóczi Czinke István rima-

szombati lelkipásztort, tiszánineni egyházkerületi egyházi főjegyzőt és Lukács Géza gömöri egyházmegyei gondnokot bízzák meg.

A budapesti Bethlen Gábor Kör Horthy Miklós kormányzó fővédnöksége mellett Szegeden országos ünnepélyt rendez, amelyen részt vesznek gróf Bethlen István, Kiss Ferenc egyetemi tanár, dr. Kováts J. István theol. tanár nemzetgyűlési képviselők is.

Monostorpályiban a Konfirmált Ifjak Egyesülete most is gondoskodott a hadiárvról. Karácsony estéjén egyik iskolában vallásos ünnepélyt tartott, amikor is a hadiárvak között gyűjtésből és sorsolásból begyűlt 3788 koronát osztott ki és mindenik hadiárva család kapott egy-egy ünnepi kalácsot. Az apátlan árva szemében könny ragyogott, valósággal érezték, hogy a Megváltó Szeretet hozzájuk alászállott.

Evangélikusok Lapja címmel jelenik meg ezentúl a „Budapesti Evangélikusok Lapja” az eddiginél nagyobb terjedelemmel és gazdagabb tartalommal. Az Országos Evangélikus Szövetség kiadásában megjelenő heti folyóiratot kartársi szeretettel üdvözöljük.

Halottaink. *Tóth Ferenc* berzéki lelkész-tanító 1920 október 15-én 51 éves korában; *Gönczi István* kibédi lelkipásztor 1920 október 1-én, életének 59. évében; *id. Benkő István* rákospalotai lelkipásztor 1920 dec. 2-án 66 éves korában elhunyt. Az Úrnak kész és hű szolgálói voltak, akik elveszik az örök élet koronáját.

Református káté. A keresztyén hittudomány gyakorlati és népszerű összefoglalása a magyar református egyház tanítása szerint. Felnöttek és különösen Bibliai-Osztályok használatára és a konfirmációi oktatás céljaira is. Írta és a reformáció negyedszázados évfordulója alkalmából kiadta Tóth Sándor, a clevelandi első magyar református egyház lelkipásztora. Pittsburg, 1917. 95 l. 8°. — Kátét írni nehéz dolog, de jó kátét írni aztán dicséretre méltó munka. Az előttünk levő, 333 kérdést felölelő káté célja az, hogy a felnőtt reformátusok kezébe olyan vezérfonalat adjon, amelynek utmutatása mellett az iskola padjából kikerülés után is megtartsák hitüket s esetleg felmerülő kétségeikre megtalálják a kielégítő tájékoztatást. Ezt a szolgálatot páratlanul híven és teljesen megteszi a szabatos magyarnyelvű és közforgalomban levő Heidelbergi Káté. Sokan azonban korunkbeli szerzőtől akarják olvasni hitünk igazságainak elemzését. Az ilyeneknek jó lélekkel ajánlhatjuk a Heidelbergi Káté mellett Tóth Sándor Református Kátéjét, amely világos, érthető nyelven az ősi református hitvallást igyekszik megtanítani. A munka értékét emelni fogja az, ha második kiadás esetén a szerző korrigálja a következőket: az 51. kérdésben foglalt idő megállapítást; a 81. kérdésben Jézus tanításának főtárgyául az evangéliumok alapján, az Isten országát mutassa be; 82. kérdésben Jézus parancsolata Ján. 334—35.

legyen, a szeretet királyi parancsolata öszövétségi eredetű; nem merném állítani, hogy akik a feltámadott Jézust látták, *feltétlenül* hittek Benne (114. k.); Wikleff nem halt vértanui halált (130. k.); református szempontból nem azok az egyház ismérvei, amelyeket a 216. kérdésben olvasunk; a gyakorlat szerint a betegeknek a legtöbb helyen bármikor kiosztják az Úrvacsorát, de ez ellen küzdeni kell az elméletben s az elméletet megvalósítani — holland módra — a gyakorlatban (254. k.); más-ként fogalmaznám a 288. kérdés négy utolsó szavát; Mózes nem kivétel a halálozás alól v. ö. 5. M. 34s; a 47. és 106. kérdéseket egymásra vonatkozással világosabbakká kell tenni. — Kátét írni nem könnyű dolog; épen ezért Tóth Sándor lelkészársunk ebbeli vállalkozása mint derekas munka, megérdemli az elismerést. *Glenator.*

Az amerikai magyar reformátusok a Debreczenben élő 34 lelkészözvegynek 205·25 dollárt gyűjtöttek, amely összegből 120 dollárt már el is küldtek özv. Révész Mihályné lelkészözvegy címére. Ez a szeretet munkája.

A „Vasárnap” c. néplapunk a múlt év utolsó negyedében kelt új életre s evangéliumi gazdag tartalmáért megérdemli mindazoknak támogatását, akik református családi heti lapot kívánnak olvasni. Ajánljuk t. Olvasóinknak. Előfizetési ára egész évre 100, félévre 50, negyedévre 25 kor. (Debreczen, Piac-utca 49.)

A Mustármag XVIII. évfolyama tartalmas számmal indul. E havi folyóirat a Bethánia-egylet kiadványa (Budapest VIII., Gyulai Pál-u. 9.), előfizetési ára egy évre 60 kor. Megszívlelendő rövidke hiráda az, hogy a Csonka-Magyarországon lakó baptistáknál 107 vasárnapi iskola 400 tanítóval és 2481 gyermekkel működik.

A reformáció (Pécel, előfizetési ár egy évre 100 kor.), II. évfolyamának első száma a gyakorlati élet mezejére sok jó útmutatást ad. Tanulságos a magyar faji és felekezeti türelem szempontjából dr. Révész Imrének a „Lorántffy Zsuzsánna oláh református iskolája Fogarason” c. cikke.

Erdélyből kitelepített, rekedtség miatt nyugalmazott, de még munkabíró református lelkész, (ki családját elhelyezte mások háztartásában, de ömaga nem talál nekivaló foglalkozást), ajánlkozik lelkészi irodavezetésre s rekedten is teljesíthető papi teendők végzésére, városon vagy nagyobb községben *teljes ellátásért.* Időlegesen vállalja egyházi számadások készítését, pénztárosi, ellenőri, számvevői stb. állással járó teendők végzését is egyháznál úgy, mint iskolánál. Címe a kiadóhivatalban.

Lelkészek havi drágasági segélye. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a lelkészek, segédlelkészek és hitoktatók részére 1920 augusztus 1-től engedélyezte a havi drágasági segélyt 800, illetőleg 600 korona összegben. A kérvény mintákat a püspöki hivatal az esperesi hivatalok útján küldi szét. *Nem részesülnek* havi drágasági segélyben azok a lelkészek, akik tíz holdon felüli föld jövedelmét élvezik.

A lelkészözvegyek részére a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1921-től ismét kilátásba helyezte az államsegélyt. A kérvénymintákat a püspöki hivatal az esperesi hivatalok útján küldi szét.

E segélyekre vonatkozólag a püspöki hivatal ismételten hangoztatja, hogy az ügyeket a leg-sürgősebben intézi, mivel azonban a kérvényminták az esperesi hivatalok útján mennek, ez irányban a püspöki hivatalhoz nyugtalanokodo kérésekkel ne forduljanak.

Templomvásár Magyarországon. Tokajban a gazdag görög kereskedők fényes templomot építettek még akkor, amikor a nagyhirű városkában övék volt a kereskedelem, vagyon, pompa. Később a gazdagságuk aláhanyatlott s vele egyetemben elhanyagoltak a templomot is elannyira, hogy a tört ablakon bejutott galambok befészkeltek magukat a fényes boltozatok alá. Most az elhanyagolt templomot a tokaji evangélikusok akarják megvenni-mivel az ő templomukat a vörös uralom idején csaknem rommá ágyúzták az oláhok.

A magyar nyelv eltiltása. Hir szerint a román közoktatásügyi miniszter leíratot intézett a magyar egyházakhoz, amelyben elrendeli, hogy a hivatalos levelezésben, pásztorlevelekben, intézőzatokban, köziratokban kizárólag a román nyelvet szabad használniok. Ehhez nem kell kommentár!

Hivatalos Értesítés

Körlevél

valamennyi kebelbeli egyház és iskolai hatósághoz

129—1921. Tudomásul vétel és megfelelő intézkedés kérésével közlöm a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter úrnak 160,230/II—1920 szám alatt kelt rendeletét szó szerinti szövegében a következőkben:

„A belgrádi katonai egyezmény III. pontja átvonulási és tartózkodási jogot biztosított a szövetséges csapatok számára Magyarország egész területére kiterjedőleg, a trianoni békeszerződés 101-ik §-a pedig akként intézkedik, hogy a fegyverszüneti egyezmény alapján végrehajtott megszállásból származó és az említett békeszerződés szerint delimitált Magyarország határain belül felmerülő összes költségek Magyarországot terhelik. Minthogy pedig a szövetséges csapatok elhelyezéséből kifolyólag felmerült költségek kétségtelenül a megszállással kapcsolatos kiadások közé tartoznak, azok viselése elől a magyar állam el nem zárkozhatik.

A Magyarországot megszálló seregek költségei fejében bennünket terhelő összegek a m. kir. Felszámoló Hivatal (I. Vár, Bécsi kapu-tér 4. sz.) költségvetésében számolandók el, ami annyit jelent, hogy a fentebb jelzett helyreállítási munkálatok költségeinek fedezéséről a Felszámoló Hivatalnak kell gondoskodni. Ezen kötelezettségből kifolyólag a Felszámoló Hivatalra hárul az a felelősség is,

miszerint gondoskodjék arról, hogy Magyarország terhére csak kizárólag oly munkálatok fogantossítsassanak, amelyekkel járó költségek viselésére kötelezve vagyunk s hogy e címen a legnagyobb takarékoság szem előtt tartása mellett, csupán a ténylegesen szükséges és kizárólag a status quo ante helyreállításához szükséges munkálatok fogantossítsassanak. E tekintetben pedig e hivatal csak az esetben vállalhat felelősséget, ha e kérdésben nem kizárólag mint utalványozó szerv működik, hanem a felmerülő költségek viselésére vonatkozó kötelezettség elbírálásán kívül a munkálatok legfőbb műszaki vezetését is kezében tartja. Ennélfogva van szerencsém a főtiszt. Főhatóságot felkérni, hogy a bölcs kormányzása alatti egyház tulajdonát képező és legszorosabb értelemben vett egyházi célokat szolgáló épületeket érdeklőleg a főtiszt. Főhatóságnál bejelentett és a szóban lévő esetekből eredő helyreállítási munkálatokra vonatkozó kérdéseket vagy igényléseket műszaki eljárás, illetve műszaki megállapítás és további intézkedés végett a Felszámoló Hivatalhoz áttenni méltóztassék.

A Felszámoló Hivatal az oly munkáknál, amelyek már befejezést nyertek és leszámoltattak, csupán a felülvizsgálati iratokat óhajtja áttanulmányozni, fenntartván magának a jogot, akár bizottsági, akár pedig szakközegei által fogantossítandó revizióra. A költségvetésileg már megállapított, de még végre nem hajtott munkáknál a Felszámoló Hivatal a költségvetést a szükségesség és árak szempontjából kívánja redukálni és a munkák végrehajtása iránt saját hatáskörében szándékozik intézkedni. A jövőben felmerülő igénybejelentések esetén pedig a Felszámoló Hivatal óhajtja a szükséges összes tervezési és kiviteli munkálatokat fogantossítani, illetve fogantossíttatni.

Ami már most azt a kérdést illeti, hogy a m. kir. Felszámoló Hivatal e munkálatok szükségességének megállapítása és a költségek viselésére vonatkozó kötelezettség elismerése tekintetében minő elveket kíván érvényesíteni, van szerencsém a főtiszt. Főhatóságot a következőkről értesíteni: Tekintettel arra, hogy a trianoni békeszerződés 181. §-a értelmében Magyarország csak a fegyverszüneti egyezmény alapján végrehajtott megszállásból származó költségek viselésére köteles, elsősorban megállapítandó, hogy a megszállás, amelyből kifolyólag a helyreállítási költségek felmerültek, fegyverszüneti egyezményen alapul-e vagy sem. Ezen az alapon a francia megszálló csapatok elhelyezése következtében felmerülő helyreállítási költségek a Hivatal nézete szerint elismerendők volna, ha csak nincsen szó a természeti használatot túlhaladó rongálásról, azonban a román csapatok után felmerülő hasonló költségek nem esnek ugyane tekintet alá, mert a román megszállás a szövetséges és társult hatalmak engedélye nélkül és a fentemlített fegyverszüneti egyezmény egyenes megszegésével következett be s így azzal járó költségekért Magyarország felelősséggel nem tartozik. A román megszállásból folyó összes kiadások bármily természetűek is legyenek, a románok által

okozott károknak tekintendők, amelyeknek felvétele jelenleg folyamatban van azon célból, hogy azok az itt működő Commission des Réparationsnak bemutatassanak és az Entente által jóvátételi számlánk javára leendő írása céljából elismerttettsenek. A jogosnak elismert megszállásból származó helyreállítási munkálatok tekintetében amennyiben magánosok, vagy erkölcsi testületek, illetve jogi személyek tulajdonában levő épületekről van szó, a magyar állam megtérítési kötelezettsége a status quo ante helyreállításán túl semmi esetre nem terjedhet s így oly költségek, melyek a szoros értelemben vett helyreállítás kereteit meghaladják, a Magyar Felszámoló Hivatal költségvetésének terhére nem vállalhatók. A magánosok és erkölcsi testületeknek okozott károkhelyreállítási tekintetében a Hivatal esetről-esetre fenntartja a határozatot.

Az egyházi érdekek teljes megóvása szempontjából tanácsos, hogy a román megszállás folytán keletkezett szóban levő károk a nevezett hivatalnak is sürgősen bejelentessenek.*

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1921 január 10.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Tankönyvirodalmi ujdonság ! !

Megjelent

az évtizedek óta nélkülözött, minden iskolában várva-várt, új, rövid és egyszerű, mégis világos, — tehát a leg-szebb eredménnyel feldolgozható

Debreczeni

Konfirmációi kis káté.

Irtá: Nagy István, debreceni református vallástanító-lelkész.

A mű gyakorlati értékét garantirozza az a körülmény, hogy a debreceni ref. egyház különböző konfirmációi csoportjaiban tavaly kéziratban használtatott, — ennek alapján revideáltatott s kitűnő eredményeket ért el vele. — Terjedelme 16 nyomtatott oldal. Vidéki és általában alsóbbfokú iskolákban kiválóan alkalmas. Beosztása és tárgyalási modora kitűnő.

Megrendelhető a kiadónál:

„MÉLIUSZ”

Debreczen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület könyvkereskedése és könyvkiadóhivatalában

Debreczen, Piac-u. 26.

Példányonként 4 korona; 10% fel-ár engedménnyel